

Dissertatio inauguralis medica de debilitate causa februm proxima non habenda ... / publice defendet auctor Carolus Christophorus Strebel.

Contributors

Strebel, Karl Christoph.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Jenae : Litteris Maukianis, [1780]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/g57x9cv3>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
DEBILITATE CAUSA FEBRIVM
PROXIMA NON HABENDA

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO DVCE AC DOMINO

DOMINO
CAROLO AVGVSTO

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE
ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIO THVRINGIAE REL.

GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
AVCTORITATE

P R A E S I D E

D. CHRISTIANO GODOFREDO GRVNER

SERENISS. DVCIS SAXO - VINARIENSIS AC ISENACENS. A
CONSILIIIS AVLAE BOTAN. ET THEORET. MED. PROF. PVBL.
ORDIN. FACVLT. MED. H. T. DECANO. ACAD. CAES. NATVR.
CVRIOS. COLLEGA ET MOGVNT. SCIENT. VTIL. NEC NON
SOCIET. ACAD. PRINCIPAL. HASS. ALIARVMQVE

SOCIETATVM SODALI

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS
RITE CAPESSENDIS

A. D. XIV. OCTOBRIIS CIOIOCLXXX.

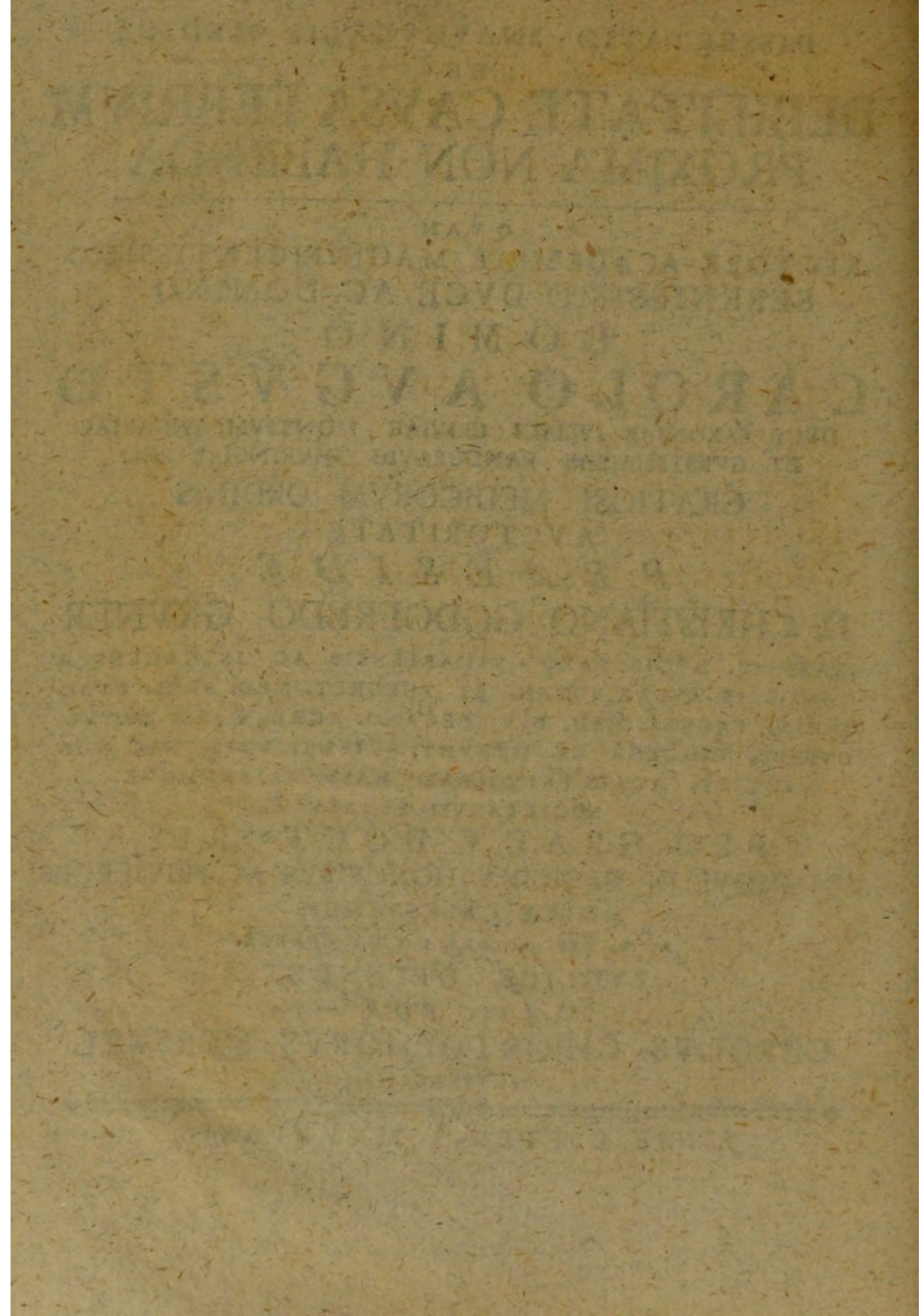
PVBlice DEFENDET

AVCTOR

CAROLVS CHRISTOPHORVS STREBEL

SAALFELDENSIS.

JENAE LITTERIS MAVKIANIS

SERENISSIMO ET CLEMENTISSIMO
DVCI AC DOMINO
D O M I N O
ERNESTO FRIDERICO

DVCI SAXONIAE
IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE ET
GVESTPHALIAE LANDGRAVIO THVRINGIAE
MARGGRAVIO MISNIAE COMITI PRINCIPIS
DIGNITATE HENNEBERGAE COMITI MAR-
CHIAE ET RAVENSBERGAE DYNASTAE
RAVENSTEINII cct.

DVCI AC DOMINO
MEO LONGE INDVLGENTISSIMO

ERNESTO RIVERA

D O M I N O

W E L C O M E

W E L C O M E

SERENISSIME DVX
DOMINE CLEMENTISSIME

Nullus fane dubito, PRINCEPS CLEMENTISSIME,
quin ingratissimus omnium esse iudicarer et im-
mor tantorum beneficiorum, quibus me ornari pro exi-
mia TVA gratia placuit, nisi datam commode occasio-
nem arriperem, animum TIBI, DVX SERENISSIME,
gratissimum atque deuinctissimum testificandi, quoad
eius per virium tenuitatem fieri liceat. Hinc non potui
non, quin NOMINI TVO SERENISSIMO, ne ingrato
mihi viuendum moriendumque videatur, hasce pau-
cas et parui pretii pagellas deuotissima mente consecra-
rem; cui vero audaciae, fore, vt ignoscas, qua es singu-
lari ac mirifica in ciues TVOS obsequentissimos clemen-
tia, spes affulget quam maxime iucunda. Quodsi hasce
litterarum mearum doctrinaeque medicae primitias
TIBI

TIBI probari et quantulumcunque pietatis ac mentis
obstrictissimae documentum haberi cognouero, vertice
sidera tetigisse mihi videbor. Annuat summum Numen
votis precibusque subiectorum sincerrimis, vt saluum et
incolumem TE, integris semper et animi, et corporis
viribus, omniumque bonorum affluentia ornatum, cum
SERENISSIMA TVA FAMILIA, ad feros vsque an-
nos conferuet. Sic nec probis ciuibus, nec mihi deerit
laetandi materia, et moriar

SERENISSIME DVX
DOMINE CLEMENTISSIME
NOMINIS TVI SERENISSIMI

Seruus submississimus

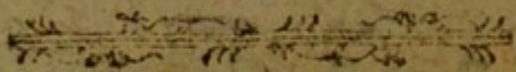
CAROLVS CHRISTOPHORVS STREBEL.

PROOEMIUM

Studiis academicis feliciter ad finem perductis superatisque nuper examinibus, adspiranti mihi ad summos in arte salutari honores, dubium haud leue subortum est, de quo potissimum argumento differerem. Etenim magna et praeclara a tirone, qui vix ac ne vix quidem artis medicinalis elementa hausisse putandus est, neque vlla adhuc experientia praeditus, expectari desiderarique nullo modo possunt. Attamen etiamsi multa sint, de quibus in vtramque partem disceptari possit, nolui sumere centies agitatam tritamque materiem, aut nimia lectori verbositate

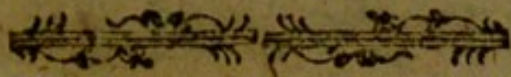

fitate molestiam parere. Hinc constitui de *debilitate*, quae in morbis, cum maxime febrilibus, incidit, et magnae utilitatis cum ad cognoscendam, tum diiudicandam morbi naturam est, iuuenili licet conamine, quaedam in medium proferre, praesertim cum medicus inter Anglos longe celeberrimus, Guil. Cullen ^{a)}, nouaturiendi studio ductus dixerit, quae naturae non satis respondere videantur. Ille enim causam februm proximam ^{b)}, inquit, nondum satis esse cognitam medicis et certam, eaque de re non dubitat in eius locum adsumere debilitatem, semper febres, ut ei videtur, praecedentem. Equidem credo, fore perpaucos, quibus omnino ardeat hocce decretum, multosque mecum in eadem sententia esse versaturos. Conandum ergo est et tentandum, quid ad hanc enunciationem precariam quodam modo confutandam vires valeant; quas etsi fateor esse perexiguas, tamen certus confido, qui me probus ac aequus arbiter hac de causa reprehendat, fore neminem. Magnis in rebus voluisse sat est, neque me huius operae poenitebit, si quam primus viam ingressus sum ad naturam februm certiore efficiendam, me longe praestantiores viri sequantur, remque istam perarduam omni exceptione maiorem faciant. Faxit ergo feliciter!

§. I.

^{a)} WILH. CVLLEN *Anfangsgründe der praktischen Arzneywissenschaft*, I. Th. V. G. Leipz. 1778.

^{b)} CVLLEN l. c. §. 32.

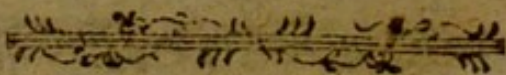

§. I.

Ante vero, quam ipsam rem aggrediar, placet ordiri a *debilitatis* definitione, atque ostendere, quam vim habeat, qua ratione ab *laxitate* et *atonia* differat, vlli ne ambiguitati locus relinquatur. Debilitatem igitur, v. c. musculi, vt cui ea potissimum infesta est, meo quidem iudicio vocant, si vis eum decenter se mouendi deficit, neque sufficit motibus ita producendis, vt in corpore sano fieri debet. Quae vero debilitas tunc demum oriri videtur, quando fibras musculares vis nervosa quasi deserit atque destituit. Nam ex physiologia edocti scimus, motus causam musculorum *c)* praeter illam, quae insita est, principem a nervis proficisci. Neruo enim, qui musculum adit et permeat, compresso, siue alia ratione laeso, in motum nullo stimulo *d)* se cieri patitur idem ille musculus, neque prius vim mouendi recuperat, quam nervus a compressione rursus liberatur. Contra si partium inter se, quae solidum componunt, ea adest cohaesio, vt minori nixu, quam satis est, actarde sese contrahunt, *laxitas* nominatur, ideoque tunc temporis motus, quos vitae et sanitatis munia exigunt, non iusta facilitate, vigore atque constantia fieri possunt. Adeste mihi quidem videtur latus iste totius corporis habitus in iis hominibus, ceteroquin sanis, quos post quamvis leuem corporis exercitationem cita defatigatio atque lassitudo

c) Ill. HALLERI *Erster Umriss der Geschäfte des körperlichen Lebens*
§. 369. V. G. Berlin 1770.

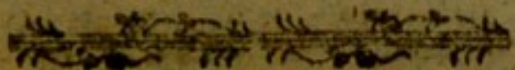
d) HALLERVS l. c. §. 367.

tudo sequitur. Istius vero laxitatis causa iure ponenda videtur in partium terrestrium, quae solidi basin constituunt, contactibus iusto leuioribus aequae ac rarioribus et ipsius glutinis, quod intercurrit, nimia vel tenuitate, vel copia. Tandem *atonia* superest, perfecta partium solidarum, inprimis musculorum, se contrahendi atque dilatandi impotentia. Vnde patet, debilitatem in nervis re fidere, laxitatem in solidis quibusque, ex tela cellulosa & fibris conflatis, atoniam in musculis, ideoque scriptoris est, haeca se inuicem bene distinguere.

§. II.

Quum ergo tanta sit nervorum vis ad musculorum, vasorum viscerumque functiones efficiendas, facile inde erit intellectu, quae in morbis apparet debilitas, eam maximi esse momenti existimandam. Neque enim ignoramus, in corpore aegroti semper fieri actionum quandam laesionem; quod si etiam debilitas maior vel minor incidit, non potest non accidere, quin functionum corporis integritas tollatur, et morbi ipsius vi exinde aucta, in magno aeger periculo versetur. Id quod therapia quoque generalis fatis confirmat, dum praecipit, curationem morbi, quocum insignis virium impotentia iungitur, solito difficiliorem esse, neque vnquam ex voto cedere, nisi, ratione debilitatis in primis habita, vires vitae deficientes, ad morbum superandum necessariae, tum per medicamenta analeptica et stimulantia incitentur. Quare quo grauiores sunt causae, quae debilitatem in morbis accersunt, eo maiorem hanc ipsam eoque periculosiorem fore, fugere potest neminem. Quod si, ut ne longus sim, qualescunque sordes, maxime putridae, in primis

viis haerentes aut humorum multitudo *e)* confecerint debilitatem, minus terrere debet: Non enim proprie a nervis ea provenit, quippe, institutis apte euacuationibus, mox et facile cessat. E contrario debilitas, quae inediam diu toleratam, vel graues morbos superatos, e. g. conuulsivos et spasmodicos, vel euacuationes tam sanguinis, quam feri, crebras et largas, itemque magnam in cerebro, cerebello aut medulla spinali compressionem difficileque remouendam sequitur, non medio-cre indicat periculum, eo quod nervi ipsi affecti videntur. Hinc conficitur, sedulo distinguenda esse debilitatis discrimina, siquidem morbum, causam, symptomata, pro re nata constituit.

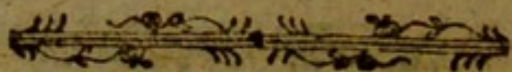
§. III.

Ex quibus omnibus liquet, morbos, ad quos magna, nec opinata virium vitae deiectione, nulla causa euidenti praegressa, se adiungit, tantum non semper aliis esse multo periculosiores habendos, ad eosque medicum praesertim oportere animum attentum et circumspectum applicare. Neque enim facile his morbis contingit perfecta iudicatio atque legitima, sed saepius in alias partes easdemque nobiliores infelici cum exitu materia morbosa deponitur, nec a naturae iam languentis moliminibus, quae alias salubria esse animaduertuntur, valde pendere medicus debet, sed solus, a naturae vi medicatrice quasi desertus, omni, qua potest, solertia atque celeritate in eo elaborare, ut vires prostratas denuo resuscitet morbi-que mitiget vehementiam. In quibus vero morbis debilitas illa omni-nosa cum pravis signis aliis non statim a principio apparet, sed

B 2

paulo

e) Ill. GRVNERI Semiotice p. 225. Halae Magdeburg. 1775.

paulo post consequitur, ii minus graues et periculosi aestima-
ri debent, cum causa eius iam sit in propatulo. Ex his in-
telligitur, ad morbum incipientem si subitus et magnus vi-
rium defectus, quam nulla manifesta causa antecessit, super-
accedit, et pulsus percipitur valde celer, debilis et quasi va-
cillans, ex quo solo, dum cetera salutem pollicentur, mortem
instare auctor est BAGLIVVS *f*), illique superueniunt virium
defectioni adhuc plura et grauiora symptomata, in quibus eni-
tescere videntur vultus insolita mutatio, lingua frigida *g*) fic-
cissima, nulla siti vexante, manus tremulae *h*), vigiliae con-
tinuae, crebra animi deliquia, aegri incuria, quies taciturna, ne-
que vlla querela *i*), mitis denique et blandus morbi adspectus
k), cum periculum vitae summum subfit, et, vt anguis in her-
ba, lateat, eum tunc morbum recte estimari curatu difficilli-
lium longeque calamitosissimum. Incredibile enim dictu et
auditu est, quanta interdum rapiditate et contentione de-
currunt morbi, horrendis istis symptomatibus stipati, sic, vt, si
quos prehendant, sub prima iam inuasionem eos in summum
vitae discrimen coniiciant et breui ingulcent; hinc factum est,
vt eos morbos propterea malignos nominare placeret medicis.

§. IV.

Haec debilitas, de qua adhuc generaliora quaedam com-
memoranda duxi, in febribus potissimum cernitur, eosque mo-
do

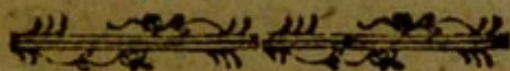
f) Prax. l. II. §. 5. p. 129. ed. Norimberg.

g) BAGLIV. l. c. §. 9. p. 145.

h) BAGLIV. l. c. §. 6. p. 141. et §. 9. 146.

i) BAGLIV. l. c. p. 146.

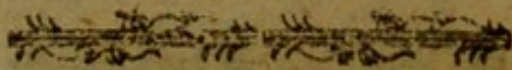
k) Ill. GRVNERI Semiot. §. 742. p. 520.

do antecedit, modo, idque quidem frequentius euenire videtur, paullo post sequitur, si per aliquod tempus durauerint; tum autem, quod supra dictum fuit, inde a febris initio ea virium impotentia cum pulsu perquam debili statim inuadit hominem. At tamen inter medicos haud defunt, qui in aliam nonnihil sententiam de hac re euntes affirmant, semper febres antecedere debere insignes debilitatis vniuersalis notas: In his dux et coryphaeus est Cl. CVLLEN *l*). Is enim febrem, ait, ex tribus stadiis, quae nullo non tempore adsint, componi *m*), quorum primum sit stadium debilitatis, alterum frigoris, tertium aestus; quae cum stadia ita se semper excipiant, inde posse colligi, aliud ex alio oriri debere, et algorem proficisci, a debilitate, aestum vero ab algore. Ex his porro concludit, debilitatem, quae febris ipsius accessionem antegressa algorem producat, similiter omnia, quae proxime eueniunt, efficere, atque adeo totius morbi causam esse proximam. Equidem vero etiam si concesserim, saepenumero stadia ita se habere atque sequi, nullus tamen memini me alibi relatum legere seu obseruare, quod insignis et vera debilitas quamlibet febrem praecedat, nisi quis vagus et inconstans in notionibus esse velit, nomina inter se confundere et debilitatem appellare, quae morositati, socordiae et cuidam in obeundis fuetis negotiis molestiae debentur. Negari etiam haud potest, algorem, quamuis in plurimis, minime tamen in omnibus febribus obseruari, sed a calore protinus eas incipere: qua in sententia

l) l. c. §. 34. p. 21.

m) CVLLEN l. c. §. 36. p. 23.

tentia inter alios clarissimos medicos sunt Ill. NICOLAI ⁿ⁾ et VOGEL ^{o)}, inde facile cogere possumus; ut etiam debilitas, cuius effectus algor a Cl. CVLLEN dicitur, abesse debeat, ideoque nec illa naturam febris ex parte constituat. Quasdam febres antecedit debilitas, non vero omnino omnes; tunc certo denunciat, teste Ill. GRVNERO ^{p)}, graues morbos eosque fere iam incipientes, v. c. febres inflammatorias atque putridas.

§. V.

Sed nunc ad eas notas, ex quibus debilitatis praesentia colligitur ^{q)}, me conuerto. In eorum numero ponitur a Cl. CVLLEN pulsus parvus, debilis et contractus, algor seu horror extremorum, pallor cutis et vasa eius collapsa, totius corporis habitus veluti desidens, lassitudo, torpor et quaedam *αραιότης* cet. Omnibus fere medicis assentientibus, ex his signis non, nisi spasmus subesse, intelligere possum. Partibus enim corporis externis spastica adstriktionē affectis, in iis circulum sanguinis impediri scimus, a quo cum cutis externae rubor pendeat, ea non potest non pallida fieri, et cum arteriae spasmō constringantur velutique arctentur, necesse est pulsus fiat debilis, parvus et contractus. Spasmus etiam praesentem indicant omnium se- et excretionum, durante frigore, suppressio, denique ipse frigus ^{r)}. Vnde perspicuum est, debilitatem, si qua febris superaccedit, saltem effectum esse spasmi, non

ⁿ⁾ S. SCHAARSCHMIDTS *Anweisung zum Studio medico-chirurgico*, herausgegeben vom D. E. A. Nicolai I. Theil p. 455.

^{o)} De Cognosc. Merb. §.

^{p)} Ill. GRVNERVS l. c. p. 225.

^{q)} V. CVLLEN l. c. §. 34. p. 21.

^{r)} Gaub. Institut. Patholog. p. 411. edit. alt. Lips. 1771.

non causam. Haud enim fugere potest medicos, quemlibet paene spasmus debilitatem sequi, maiorem minoremue, pro diuersa eius vehementia. Nam neruorum vis, quousque distentio durat, incredibile, quantum infringitur, nec facile tunc restitui posse videtur. Quare cum a spasmo omnia, quae debilitati noue tribuuntur, induci videamus, mirandum non est, si ad eorum accedamus sententiam, qui spasmus esse febrium causam proximam putant s), debilitatem nullo modo.

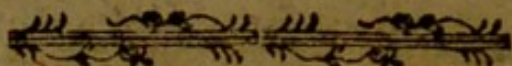
§. VI.

Cuius spasmi in cute eiusque vasis praesentiam etsi Cl. Auctor t) ipse vel inuitus concedere cogitur, atque eum magnam partem causae febris proximae efficere, persistat tamen in ea sententia, febrem potissimum a debilitate prouenire, quin contendit, spasmus ipsum ab illa generari. Sed pathologiae praeceptis quodam modo, me quidem iudice, repugnare videtur, si sic argumentari licet. Debilitas enim nulla est sine impedita neruorum virtute, ideoque nec fibrae, in primis muscularis, impotentia, nec imminuta sensilitas ac irritabilitas: Quod dum fit, tum muscoli satis bene moueri nequeunt. Neque etiam non pathologia satis superque docet, proportionem quandam intercedere sensilitati cum contractione ipsa, ita, vt haec illi respondere, et quo maior illa, eo maior haec existere debeat. Contra longe alia ratio videtur inter irritationem ac solidi sensilitatem esse, siue stimuli spectes naturam, siue quas afficit, partes. Quare scire licet, si solida quaedam pars debilitate laborat, siue imminuta eius irritabilitas est, siue prorsus abolita, tunc illa vel exiguo tantum, vel nul-

lo

s) LUDWIG. *Inst. rut. Pathol.* p. 87: §. 204.

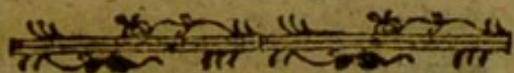
t) CULLEN l. c. §. 39. 40. p. 24. et 25.

lo plane modo stimulum, quamuis fit vehemens, percipere seque contrahere posse. Spasmus vero seu inuita, valida et constans fibrae muscularis contractio, semper indicat irritamentum quoddam generis neruosi, itemque irritabilitatem Hallerianam affectam et iusto auctiorem. In hac enim irritabilitate in primis causam et spasmorum, et febrium latere medicus affirmat doctissimus quisque *u*). Praeterea, si quis solida firma, densa, praedita et tensione, et elatere iusto habet, ac habitu corporis est paululum adstrictiori, hincque natura sua gaudet irritabilitate facili, accedente quoquam irritamento alio, modo vera sint, quae a physiologis similiter atque pathologis tradita leguntur, neque me omnia fallant, non potest non nasci tam valida et violenta solidi contractio, quam quae maxima. Id quod paullo magis inde elucere mihi videtur, si causas, vnde herniae incarceratae oriuntur, attendamus. In iis enitescit anulus abdominis. Tradit enim Ill. RICHTERVS *v*) anuli huius elasticitatem vimque irritabilem totius corporis elasticitati, irritabilitati ac robori deprehendi perquam conuenientem; illam in infantibus minorem esse, quam in adultis, in viris plerumque maiorem, quam in feminis; indeque iure suo concludit, quo maius robur partium solidarum totius corporis sit, eo maiori vi elastica et quasi irritabili gaudere ipsum anulum, eoque vehementiorem et validiorem tunc fieri contractionem seu spasmus debere, si hernia ab anulo spastice affecto quasi constringatur. Quibus omnibus rite perpensis, vix, vt credam, adduci possum, a debilitate progigni spasmus, cum haec sibi re-

u) GAVB, l. c. p. 81. §. 195. et §. 209. p. 93. Ill. GRVNER l. c. §. 276. p. 199.

v) *Adhandlung von den Brüchen*, I. Band p. 93. ect. Goetting. 778.

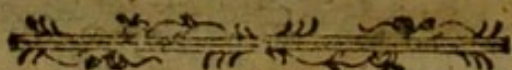
repugnare vidimus; sed suae cuiuslibet diiudicationi relin-
quam.

§. VII.

Neque vero licet assentire Cl. CVLLEN, cum nervos affi-
ci ait a contagio w) quodam et miasmate, vel timore ac fri-
gore laedi, sedari illico motus corporis vehementes, et induci
quandam debilitatem, ideoque idem illud in febribus locum
habere oportere. Etenim nullo modo licet, si bene et natu-
rae rei accomodate philosophari velis, sic argumentari. Prius
concedo, posterius nego et pernego. Frigus spasmos qui-
dem efficit, at vero non semper debilitat, timor nervos laedit
et ac impotentiam quandam secum ducit, sed ad naturam feбри-
um explicandam nihil valet; contagium x), de cuius natura
occulta etiamnum disceptant medici, omnium minime huc refer-
ri posse videtur. Nam cum alius nervos accuset, alius humo-
res, alius plura miasmatum et contagiorum genera constituat,
v. c. *universalia*, quae sanguini vel lymphae insint, *specificae*,
quae vel in nervis lateant, vel in humoribus bilioso-mucosis,
alium vnum tantum genus concedat, quod in humoribus variis
varie immutetur, mirum profecto est, cur rem obscuram per
taeque obscuram explicare annis sit. Id vnum verum et ex-
ceptione maius est, hac ratione affici nervos, et debilitatem
subitam sequi potissimum morbos contagiosos, falsa vero con-
clusi-

w) v. l. c. §. 35. p. 22.

x) Cf. GERICKE Dissert. sist. Miasmatologiam generalem, Goetting.
1775. et Cl. NYDOV Animadv. de Contagio, Lips. 1776.

clusiuncula est, hanc esse febrium causam proximam. Res quascunque debilitantes impetum febris renouare ac recidivas inducere posse, subesse in ipsa febre aliquid, quod motum humorum imminuat et functionum animalium infirmitatem relinquat, facile largior; at vero quaero iterum, numne ista debilitas sine vitio quodam alio antegresso, humores vel solidas partes afficiente ac stimulante, cogitari possit.

§. VIII.

Quin ipse VIR CL. probe sensisse videtur, sententiam suam non satis constare posse, cum spasmus *y*), minimorum vasorum angustias occludentem, cor et arterias stimulantem, donec sequatur quaedam relaxatio et spasmi abactio, febrem generare profiteatur, certe multum conferre ad causam febris veram et indubitatam, et nihilofecius per praeiudicatam opinionem eo redit, unde deflexerat, magis debilitatis rationem esse habendam. At vereor, ut id, quod ex his sumitur, certo consequatur. Primum enim non satis liquet, debilitatem parere febrem, (id quod ipse auctor dubitanter in medium profert) ideoque paene ridiculum est, rem incertam, tanquam fundamentum, adhibere, quia necesse est corruat omnis eius de causa febris proxima doctrina, si functiones lubricae et fallaces esse deprehendantur. Deinde male concluditur, etiamsi incerta sit ista debilitas, tamen nos posse facilius cogitando assequi, quomodo haec spasmus faciat, quam si contra statuas. Miror mehercule spinosam istam argumentandi rationem

y) CULLEN l. c. §. 40. p. 25.

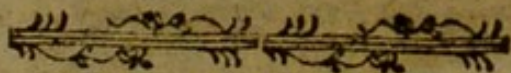
nem et contortulas conclusiunculas, cum sumta dari concedi-
que nullo modo possint. Nam si verum est, spasmus repeti oportere a debilitate, quaerimus, quid causae subfit, quod robusti vehementer conuellantur ac distendantur, infirmi minime? Quomodo magna membrorum concussio vel constrictio a vi ista probabile, quae reuera talis non est, oriri possit? Equidem (fateor) haec inter se bene coniungere nequeo. Denique vehementia et duratio spasmi quidem sequitur causam praegressam, recte monente Cl. CULLEN; an vero illa nulla sit, nisi a debilitate quadam dimanet, vehementer dubito. Verum est et experientiae consentaneum, accessiones eo longiores futuras esse, quo maior subest debilitas, eo magis pertimescendas recidivas: Sed falsum est, quod inde sequi voluit, primam febris originem eam esse habendam, quippe sic incipientem et adultum morbum male inter se confundit.

§. IX.

Sequitur atonia ^{z)}, quam praeter spasmus in minimis vasculis adesse, et, cessante spasmo, restitui elasticitatem vimque eorum oportere auctor est. Hanc vero sententiam inde confirmare studet, quod in febribus reperiantur appetitus deiectus, nausea et vomitus, a consensu, qui cutim et ventriculum intercedit, vnice repetenda. Insunt haec (fateor) multis febribus, quas sordes intestinorum comitantur, at vero non omnibus. Conspirant et consentiunt istae partes, et, suppressae tran-

C 2

^{z)} v. Cullen l. c. §. 42. p. 27. seq.

transpiratione, ventriculum misere affici, experientia et usu edocemur. Neque vero opus est, quandam atoniam in subsidium vocare, siquidem istorum symptomatum explicatio non operta, sed aperta est. Nauseant et vomunt aegri, quia aut impurae sunt primae viae, aut male affectae propter spasmum, qui certe sub frigore febrili maxime urget. Frigida aqua hausta post spasmum incitat vires et sudorem euocat; In febre pestilentiali ac in ceteris morbis, qui per miasma quoddam volatile adoriuntur, contagium facile per os attrahitur, sequitur nausea et irritius vomendi conatus, et data maturius medicina emetica omnia ista mala illico filere iubet. Recte ergo SYDENHAMVS ^{a)}, magnus morborum observator, sudoriferis abegit contagium, quoniam aut per os reicienda talis occulta et subtilis materia est, si recens ventriculum subiit, aut si iam ad secundas vias peruenit, diaphoreticis quasi dissipanda. Imo vero constat inter omnes, nouissimam causam morbi occasionalem a frigore indeque suppressa transpiratione proficisci; qui transpirabilis humor quam facile ad intestina delabatur, spasmos et dolores gignat, satis notum est; Quidni ergo et hic placeat causam propiorem longinquae praeferre? Quid opus est atoniam quasi adiungere, cum spasmus suppetat iis omnibus dextre riteque explicandis? Si quid veri huic sententiae inest, ista temere sumpta atonia spasmus principis effectus est, ideoque nequaquam instar causae proximae

secun-

^{a)} v. Eius Opera omnia p. 75, seq. T. I. Ed. Genevens.

secundariae habenda. Accedit et illud, quod, qua via inter se iungi et copulari possint spasmus et atonia, non facile explicatu est, et ipse auctor summi huius ingenue fatetur. Quae vero de virtute cerebri tunc temporis apparente et de delirio febrili, maxime sub frigoris accessione, huc profert ad sententiam suam defendendam, non habent eam apud me vim et potestatem, ut victas manus dem. Ecquis enim est, qui certo sciat, delirium febrile *b)* ab inaequali cerebri contentione ac irritatione oriri? Fac vero, reuera haec ita esse, ut opinamur, num ideo doceat quandam cerebri infirmitatem?

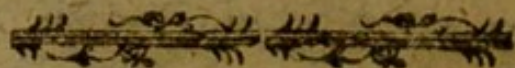
Non putarim. Quamdiu spasmus, siue ab multitudine, siue ab inanitione sit, sufficit ad explicandas morborum naturas, iniustum profecto est, tutam et regiam viam deserere, anfractus et latebras quaerere. Proprio vero se gladio iugulat Cl. CULLEN, cum hac in re identidem dicat, *saepe atonia spasmus efficit, saepe cum febre incidunt quaedam symptomata, quae debilitatem quandam cerebri manifestant, saepe oritur delirium febrile a cerebro quodam modo debilitato, videtur delirium sub prima frigoris accessione et ipso aestu inde provenire vel.*

Ita enim non argumentatur, qui sibi constat. Non est boni medici, dicere, *saepe adest*, et huic, *saepe*, nouam hypo-

C 3

thesin

b) V. CULLEN I, c. §. 45. p. 30.

thesin superstruere, quae tam manca, instabilis et mutabilis esse debet, ac illud, *saepe adest*.

§. X

Expensa igitur et in vtramque partem considerata - Cl. CVLLEN sententia de causa febrium proxima, a debilitate sola repetenda, reliquum est, ut, quam vera sit, quamque praeclara in natura febrium explicanda, quantopere antistat ceteris antecessorum placitis, paucis videamus. Non enim satis est, dixisse et effuse laudasse quemquam sua inuenta, (hoc enim artificium ad solos imberbes et per somnium factos inuentores pertinere videtur) sed haec vera demum laus, honos atque gloria est, si, quae noue dixisti, nec a sensu communi et artis decretis abhorrent, utilitatem certam, nec perituram habent.

XI.

Haec ergo summa est argumentorum Cl. CVLLEN c). Remotae febris causae sunt quaeque res irritantes atque nervorum genus stimulant; hinc, laesa vi cerebri, sequitur quae-

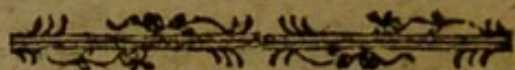
c) V. CVLLEN I. c. §. 46. p. 32.

quaedam debilitas functionum corporis, inprimis minimorum vasorum, ex hac irritatio reliquorum totius corporis vasorum, a frigore ac spasmo auctior cordis et arteriarum motus et tam diu consistens, donec reddita vis cerebri et minimorum anfractuum tollitur spasmus, tunc sudor et quaecunque notae apertorum emissariorum. Praeclare haec dicta et adumbrata omnia, nisi iterum subrepisset quasi cianculum suppositicia debilitas. Qua sublata, cetera nosse satis est, et valeant plurimum ad difficilem febrium originem bene illustrandam, ad expediendam arduam quaestionem *d*), num quid huc conferat lentor humorum, materia extrinsecus allata vel intrinsecus nata, naturae medicatricis beneficio eliminanda, bilis in intestinis accumulata cet. Errant, qui vnam eandemque causam febrium statuunt, cum modo hic, modo ille stimulus in censum veniat, modo plures conspirent, ideoque non, nisi is, qui sine vlla praeiudicata opinione rem arduam aggreditur, et ubique distinguit, videtur mihi verum videre ac reperire sine Oedipo.

§. XII.

Sed vela contrahamus, temporis angustius et ingenii

d) V. CULLEN l. c. §. 48. p. 33, seq.

imbecillitate coacti. Iubent leges academicae scriptionem;
Obsequor. Requirunt quidam arbitri a tyrone noua; Reddo,
quae noue a Cl. CVLLEN dicta sunt; Examino pro virium
modulo istam precariam functionem, a magno et docto viro
profectam, et spero non solum, verum etiam confido, fore, ut
nec irritam ac superuacuum, nec inutilem meam operam repu-
tent arbitri et iusti talium laborum iuuenilium aesti-
matores.

TIGHT
GUTTERS.

24ColorCard CameraCray.com